

**NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60 ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO / OGŁASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 1
RAČUN POŠT. HRANILNICE 13.188**

ORJUNA

**VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPIŠI SE NE VRA-
TAJO / ANONIMNI DO-
PIŠI SE NE PRIOBČV-
TEJO / POŠTINA PLA-
ČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 2906**

Krvav uvod proslave.

Naš parlament deluje! Praznoval je z vso slovesnostjo 25 letnico, odkar je prevzel žezlo kraljevine Srbije kralj Peter, pripravljala se z vso resnostjo na proslavo desete obletnice ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo. Kot uvod k tej proslavi je padlo včeraj v Narodni skupščini pet strelcov, ki je zahtevalo pet prvih žrtv, poslanec KDK. Strele je sprožil slavni Puniša Račić, oni Velikosrb, ki je še pred kratkim v skupščini izjavil, da bi morali Prečani plačevati vsako leto kontribucijo Velike Srbije, njegovi strelci pa so bili usmerjeni predvsem na oba Radiča, strica in nečaka, ki sta že ponovno ustvarila s svojim nastopom najnevarnejše situacije v notranji politiki in povzročila naši državi in njenemu ugledu največjo škodo.

Puniša Račić je zločinec ne le zato, ker je ubijal oziroma poškodoval ljudi, ki se niso mogli braniti, ne le zato, ker je streljal v gosto zasedenem prostoru, kjer so padle in morale pasti tudi nedolžne žrtve, marveč predvsem za to, ker je streljal v Narodni skupščini. Njegov zločin je veleizdaja, kajti škodoval je ugledu naše države, ponižal je našo državo na nivo južnoameriških ali afriških republik in to v najbolj kritičnem času, v času, ko gre za Netunske konvencije, ko gre za inozemsko posojilo itd. Vse ogorčenje nad storilcem pa ne more spraviti iz sveta načina, kako vrši svojo nalogo naša Narodna skupščina, kako zastopajo interese naroda njegovi zastupniki, narodni poslanci.

Kdor je le površno čital poročila o sejah naše Narodne skupščine, se je moral zgledovati na način medsebojnega občevarja in debatiranja med člani vladne večine in člani opozicije. Najpogostejše psovke, najtežje obdolžitve so postale narodnim zastopnikom nekaj čisto vsakdanjega, drug drugega so vlačili v blato, drug drugemu so predbacivali najtežje zločine in najgršoro korupcijo. To ozračje so morali slej ali prej presekati revolverski strelci. Gnusni zločin Puniša Račića je torej naravna posledica razmer v naši Narodni skupščini. Naj se govori o stvari kar se hoče, naj se stvar izrablja partizansko z ene ali druge strani, kar se bo gotovo zgodilo, mi moramo gledati na te sramotne dogodke popolnoma mirno in moramo objektivno presojevati vprašanje krivde. In v tem oziru je treba ugotoviti, da je baš Stjepan Radič s svojim nastopom, če ne ustvaril pač pa gojil in pospeševal do skrajnosti ogabni na-

čin razpravljanja v našem parlamentu.

Kaj bo sedaj? Naj se zgodi kar hoče, država je tu, država mora ostati, naj padejo še take žrtve. Zadnji čas pa je, da se neha zločinska igra z interesi države in njenim obstojem, ki se je udeležujejo prav vse naše partije, naj so v vladi ali pa v opoziciji. Baš strelci Puniša Račića dokazujejo krizo parlamentarizma v današnji obliki tako jasno, da pač ne bo nobenega treznega človeka več, ki bo branil ta naš gnili parlamentarizem in naše že davno preživele partije z njih ogabnim partizanstvom. Država potrebuje železno roko, da pride iz neprestanih kriz, da reši narod tega parlamenta in teh narodnih poslancev, da spasi državo takih vlad. Odločilni faktorji stoji pred težkimi odločitvami, Bog daj, da bi bila njih odločitev pravilna. Še je čas, da se popravijo dosedanje pogoje, da se rešita država in nacija grozečega pogina in obročja, ki ga kuje okrog njih Mussolinijeva Italija, toda vsako oklevanje postane lahko usodepolno. Mi pa moramo ostati mirni, mi se ne smemo pridružiti nesmiselnemu kričanju in delovanju naših partij, ki iščejo spas v medsebojnem psovovanju in natolcevanju, ne poznajo pa resnega skupnega dela za državo.

Spremembe oseb oziroma partij v vladi bi ne imele prav nobenega pomena, dokler se ne spremeni celoten sistem. Vseled napadno umevanje parlamentarizma, vseled izrabljanja svobode, ki jih daje naša ustava narodnim poslancem, vseled izrabljanja imunitete je bilo v Jugoslaviji umetno in zlohotno ustvarjeno nasprotje med Srbijanci in Prečani, naša skupščina je s svojim govorjenjem in delovanjem dosegla to, česar niso mogli doseči zunanji sovražniki, postavila je zid med brati, izza tega zidu padajo strelci v eno in drugo smer.

Nismo zreli za sedanjo obliko parlamentarizma, nismo sposobni, da bi urejevali in vodili sami svoje državno gospodarstvo, če ne preneha sedanja parlamentarna anarhija takoj, potem gorje nam.

Našim rodbinam priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

izboren pridelek za kavo!

Na delo — za Orjuno — za Jugoslavijo!

V težkih prilikah se previjajo današnje minute naše domovine; po desetletnem obstoju morda še ni nikoli preživljala takih razočaranj kakor danes. Ponižana do skrajnosti in osmešena po lastnih voditeljih, leži razgaljena pred vsem svetom, in to samo radi tega, ker so splezali do njenega krmila ljudje, ki nimajo moralne kvalifikacije, nimajo smisla za ideologijo in so fanatično prožeti od lastne domišljavosti in samolubnosti. Nacionalna ideja jim je deveta vas in se zato v svoji državniški omejenosti na vse kriplje prizadeva, da bi priklicali v življenje oni separatizem, čigar glavni namen in smoter leži v tem, da z divjo strastjo neti plemensko mržnjo in onemogoča vsako skupno življenje, bodisi gospodarsko, bodisi nacionalno.

Tako prizadevanje nikakor ne more prihajati iz notranjosti same, ampak prihaja samo iz zunanosti od onega, ki mu je država in trdna nacionalnost sklenjenega našega naroda v njegovih pretenzijah nevšečno na poti in ne more preko nje do svojih umazanih ciljev. Zato si išče pomočnikov v državi sami in prav oni, ki bi morali po božji in narodni pravici čuvati interese in čast domovine, so postali izdajalci narodovega blaga in ga hočejo popolnoma upropasti. Preko narodove volje segajo sovražniki v roke in barantajo za ceno zlatega Mussolinijevega ordena za tisto državo, za koje predstavnike so se svojevolično uzurpirali in koje suverenost in čast bi jim morala biti pač svetinja in prikladnejša kakor pa peterožarna laška kolajna na praznih prsih.

Razdrapanje, sramotne razmere v naši domovini kličejo na branik one borbe, ki ne poznajo drugih svetinj razen onih, ki morajo biti samo domovini v čast in korist — one borbe, ki se do sedaj še niso nikoli, tudi v najhujši borbi ne, oddaljili od svojih svetih, trdnih določenih ciljev: **borba za močno, narodno, zedinjeno in pravično Jugoslavijo — veliko našo domovino od Jadrana do Črnega morja ... Orjuna, domovina te kliče — stopi naprej, stopi na branik.**

Težke čase je preživljala Orjuna, v boju za narodne pravice so ji metali polena pod noge od vsepovsod oni elementi, one črne nature, ki so se kakor jastrebi vrgli na mrhovino korupcije in so se hoteli mastiti s telesom domovine in jim je bilo samo do tega, da so sili sami, pa naj propadeta nacija in država. Orjuna ni odstopila od svojih ciljev v najhujšem boju, ko so ji stopali v ne-

razsodnem sovraštvu nasproti tudi oni, ki so bili najmanj poklicani za to — slepi stražarji one državne ustave, ki Orjuno najbolj kliče na pomoč. Orjuna se ni ustavila niti za trenutek, ko so padale med njenimi sklenjenimi vrstami mlade žrtve in ni omahnila niti tedaj, ko so se prikradle med njo izdajice, ki so bili plačani, da jo uničijo in izpodkopljejo za večno. Orjuna je segla z vso silo po avtooperaciji in po razčiščenju same sebe. Dve leti se je čistila — vrgla je raz sebe ves umazani balast, ki jo je oviral v smotreni borbi in jo poizkušal pripraviti do agonije.

Bilo je težko delo, a Orjuna ga je izvršila! Izvršila ga je častno, izbila je iz rok orožje raznim farizejem, ki so nam iz zločnosti našivali partijske etikete. Dne 3. t. m. je Centralni odbor Orjune sprejel novega statuta postavil za bodoče delo nov temelj. Prečiščena stopa na plan s svojimi zdravimi, odpočitimi močmi. Nasprotniki in licemerci so mislili, da je že davno mrtva zaradi ran, ki so jih ji zadali izdajalci v njenih lastnih vrstah — Orjuna vstaja, Orjuna ni mrtva — Orjuna živi!

Vztrajno, resno in težko delo jo čaka v sedanjih težkih državniških prilikah. Prednjačiti mora v borbi za ujedinjenje duše in telesa vseh dvajset milijonov Jugoslovenov od Jadranskega do Črnega morja. S krepko in neizprosno dušo mora poseči v boj za čisto suverenost sedanje Jugoslavije, ki jo hoče žonglerski spekulanti s pomočjo brezglavih naših separatistov napraviti za torišče svojih nacionalnih komedij.

Orjuna se ne straši bojev. Borci, strnite se! Domovina vas kliče v težkih trenutkih z zaupanjem do vas in do vaše svete volje — na delo — za Orjuno — za Jugoslavijo!

Danes stone vse organizacije na interesnih temeljih stanovskih, klasnih, verskih, partijskih, poklicnih in gospodarskih ciljih. Orjunaše pa družijo v eno samo voljo koristiti zemlji in se žrtvovati za interese celine. To pa je jedro, ki je današnjim zmaterializiranim jugoslovenskim masam povsem nerazumlivo. In ker je pri nas navada, da se to, kar se ne more v prvem momentu razumeti, a lime anatemizira, so padli, padajo in bodo še padali po nas vsi od skrajne levice pa do najreakcionarnije desnice.

**„RADION“
pere sam in beli kot
solnce!**

A. VERBIČ:

Benitov govor.

Veliki šigun črnosrajčnikov je po dolgem molku zopet izpregovoril ter za hip obrnil pozornost svetovne javnosti na svoja tolikokrat fotografirana in slikana diktatorska široka usta. Oni, ki so pričakovali tudi to pot, da bo Benito po stari navadi zaplesal pred sivolasimi senatorji, katerih nekateri so imeli pred nedavnim pogum izreči pomislek proti novemu načinu specialno fašistovskega parlamentarizma — hotentotski bojni ples izmed urnobesnim ejalarjem ter kanibalso krvavimi cmokavzarskimi frazami napovedoval zopet nove datume bližnjih fašističnih vojev — niso prišli na svoj račun.

Mussolini je bil to pot tako čudovito miroljuben, da bi bil najbrže pred letom dni vrgel preko balkona vsakega fašista, ki bi tako miroljubno poskušal govoriti, kakor so na njegovo inicijativno vrgli pred časom njegovi ožji pristaši Farinacija preko balkona, ko je poizkušal govoriti krvavejšo od Velikega inqui-

LISTEK.

Zapiski.

(Dnevnik jugoslovenskega vojnega ujetnika.)

Pisal Janko Kos.

(Dalje.)

Castellana, 27. jun. 1917.

Kartica gospej Klopčič:

Cenjena gospa! Z veseljem prejel prvo Vašo kartico z dne 14. aprila. Torej vsi živi in zdravi! Kar se tiče zdravja, sem zdaj bolji, tudi čas še nekako mineva, kmalu bo osem mesecev mojega bivanja v Italiji. In koliko jih bo še potem? Kdaj se vidimo, ne morem povedati, samo to se mi zdi, da je svidenje še precej daleč. Ali je zopet mnogo prijateljev in znancev šlo tja, od koder ni vrnilve? Sem radoveden. Pišite mi večkrat, prosim — da bom dobil vsaj nekaj vesti iz domovine! Pozdravite mi Pepeta in Tončka. Iskreno pozdravljam Vas in gospoda Petriča Vam vdani Janko Kos.
Kartica Anici:

Anica moja! Mislim sem in mislim, mislim na vse, na domovino in na Tebe, a ni bilo v duši obupa, je nepopisna bolest je stiskala srce: a kljub vsemu hočem ostati zvest samemu sebi in Tebi. Samo Ti, duša ljubljena, ne zabi nikdar, kaj si mi Ti, in razumi me tudi v teh časih, v katerih sva ločena. Pridejo veliki, lepi časi in ti morajo najti polne ljudi, polne moči. Zato pokonci glavo. Prosim Te, pošlji mi mojo celotno uniformo; druga te ne prosim, se bom že nekako prebil, četudi težko. — Poljublja Te vroče Tvoj Janko.

Castellana, 28. jun. 1917.

Vidov dan...

Sedmorica se ga je spomnila tu tako, kakor je pač to tu mogoče. Obhajali smo ga v trdnem prepričanju, da ga enkrat proslavimo tam, kjer bo stal Vidov hram — na Kosovem polju...

Castellana, 29. jun. 1917.

Javlja se, da bo v kratkem konferenca aleatov.

Slabo »delo« avstrijskega parlamenta, nezmožnega življenja!

Castellana, 30. jun. 1917.

Razne nejasne vesti: Da bo Grška napovedala vojno centralnim državam, da je Rusija započela ofenzivo, da bo Avstrija začela ofenzivo na rumunski fronti.

Čital tudi vest, da mislite zdaj Avstrija in Nemčija doseči z ofenzivo to, česar niste mogli doseči diplomatskim putem in pa z intrigami.

V Avstriji, posebno v Madžarski pritisk na Slovence vedno večji. Poljaki gredo lepo z avstrijsko vlado! Izdajalci! Mislimo, da jim bo dala samostalnost!!

Včeraj zvečer proslavili Petrov god! Jubilej!

Castellana, 1. jul. 1917.

Zvečer zbrana sedmorica pri pivu, petju in igranju.

Castellana, 2. jul. 1917.

Začela ruska ofenziva v odseku Strypa-Zlata Lipa. Mnogo sreče, bratje Rusi!

Grška se smatra v vojnem stanju s centralnimi državami.

Castellana, 3. jul. 1917.

Pismo gdč. Ivi:

Draga gospodična! Prejel sem od Vas eno kartico št. 15 in prvo Vaše

pismo. Iskrena Vam hvala. V pismu omenjate neke slovenske knjige, pa do sedaj še ni ničesar prispelo v moje roke, da bi mi me zelo, zelo veselilo, imeti tu vsaj nekaj slovenskih knjig. Prejel sem sedem nemških knjig iz univerzalne biblioteke, a niso bile posebne vrednosti: tri so bile dobre. Naročil sem na Vaše dovoljenje iz Dunaja 20. maja rusko slovnico in dva besednjaka, pričakujem jih ta mesec. Ako še ta mesec ničesar ne bo, bom pisal še enkrat. In ako do tedaj ne bo nobenih slovenskih knjig, bom tam potem naročil tudi nekaj slovenskih knjig, seveda je vprašanje, če jih bom dobil, ker se mi zdi, da naše knjige tam ne uživajo posebne milosti. Poskusi se lahko. Drugače življenje tu še vedno enako. Med šestimi in sedmimi uro vstanem, toaleta je kmalu gotova, potem študiram francoski do desetih. Ob desetih pride jutranji lokalni časopis z najnovejšimi vestmi. Potem čitam knjige do popoldne. Po obedu se zaspi, kar je zdaj v tej veliki vročini najboljše. Od treh do šestih zopet študiram francoski. Zvečer pridejo drugi časopisi, na razpolago so mi vsak dan štirje, torej mi je po-

ložaj vsega sveta dobro znan. Zvečer čitam knjige, ponavljam italijansko slovnico, pišem itd. Navadno pa preživim večere skupno s tovariši z našega juga. Je to nerazdružna sedmorica, ki vsa z velikim upanjem gleda v bodočnost. Doni naša pesem v tili božji večer, spremljana s kitaro in mandolino. To je posebno slučaj, kadar obhajamo kakšne svoje »jubileje«. Tako gredo dnevi brez vsake spremembe. Morda bo za Vas novica to, da sem se odvadil kajenja, oziroma sem se moral odvaditi, ker pičila sredstva tega ne dopuščajo. Tudi tako se živi! Ste ji prejeli moja pisma z dne 13./V. in 19./VI.? In drugače v domovini? Koliko jih je zopet v zadnjih bojih romalo nepovratno pot? Adolfovega naslova še vedno ni! Ne pozabite ga pozdraviti od mene. Kako se počuti v svobodni Rusiji? Najlepše pozdrave od Vam udanega Janka.

Ruska ofenziva počela z uspehi, to se vidi iz prvih nemških poročil. Natančnejši podatki še manjkajo — posebno natančna ruska poročila. Tudi z izmenjanjem ujetnikov ni ničesar — torej veliko veselje Madžarov in Nemcev padlo v vodo!

zitorja XX. veka samega. In skoro da je mož z železno pestjo smešen, ko nastopa v najnovejši komični vlogi rimskega miruželjnega jagnjeta, ki pa pod nedolžno belo kožuho vino le preveč kaže, da je še vedno stari, krvi in zastojskega plena željan volk.

Pravijo, da je potreba pogledati beštiji v zobe, če se hoče konstatirati njen mesarski poklic. Tak pogled v poslednji Benitov govor nas naglo podučil, da je najnovejši reflektant za Noblovo mirovno nagrado in konkurent za premiranih mirovorcev Brianda, Chamberlaina in Stresemanna še vedno isti grešnik, kakor pred letom ali letom in pol, ko je junčil svoje moljce za pohod na Pariz in po Krfu jovil slepe miš.

V zunanji formi je Mussolinijev ekspozit naravnost vzorna šolska naloga njegovih zmanjpolitičnih adfatusov, ki so v njem z naravnost prusko točnostjo omenili prav vse države in državnice, kar jih je v Evropi. Manjka menda samo Andora na Pirenejih. Ton ekspozicije je prilično enak, kakor so ga uporabljali pred vojno po naši zemlji potujoči laški brusarji, komedijanti z opicami in omni muzik instrumentom ter prodajalci ničvrednih, italijanske kulture prežetih sadrenih kipcev. **Ves ekspozicija je ena sama visoka pesem ljubezni, prijateljskega hvalisanja vse navprek, da mora človek že resno študirati prej ko se v tej najnovejši rimski diplomatski konverzaciji do dobra spozna.** Kajti po natančnem študiranju teh ljubeznihv epitetov je šele mogoče zaključiti, da je v njih ljubezen merjena po procentih. Tako je mogoče definirati relacijo med iskreno globokimi prijateljskimi pristranskimi odnosi in prijateljskimi simpatičnim zadržanjem prestolice X., kot za prvo nekako resnično prijateljstvo (tako ta pojem v italijanski morali sploh obstoji) in za drugo konstatacija, da je razmerje z X. prestolico vse preje kakor prijateljsko.

Vzrok tej novi formi konverzacije Benita pa je v precej odločnem poduku s strani vseh prizadetih držav, med njimi tako Walstreeta, kakor Fomigue Ofica, da se jim hoče miru in da prav nič niso željne poslušati slabih repriz Wilhelmovih govorov, spremljanih po rožljanjem sabelj in generalskih ostrog. Gospode so že jeli boleti ušesa po neprestanem eja, alaj in so temu razpoloženju dali tudi primerne izraze. Benito je migljaj s šibo razumel in paglavec, ki je dosedaj s tolikim zanosom pobijal evropske šipe, je vtaknil prst preko ust in jel pridigati in oznanjati mir in spravo, toda na način, ki napeljuje vodo na njegov mlin.

S kolikim zanosom je govoril o

odnosih s Švico, ki so nadvse prijateljski in izražal svoje globoko zadovoljstvo, da žive Italijani v švicarskem Tesinu. Slučaj pa je hotel, da so baš talsti dan razpravljali v Bernu o interpelaciji socialistov zavoljo premlačnega nastopa napram fašistični Italiji, ki brahijalno terorizira Švicarje v Italiji, ustanavlja fašije v Tesinu, izdaja časopise za propagando odpada Tesina in z napadi na Bern, ki so precej slični onim na Beograd.

In tako je bil švicarski Zvezni svet postavljen pred dilemo, da zanika sleherno italijansko razrovalno delo, ali pa izreče ostro grajo na naslov fašistovskih mogotcev. V prvem slučaju bi zavestno lagal po zgledu jugoslovenskih kolegov, v drugem pa bi dal Mussoliniju možnost, da bi pred vsem svetom dejal: »Poglejte ljudje božji! Tako po'no prijateljstva in pristranskosti čustev je moje srce napram Švici, čemur sem dal tudi izraza v mojem poslednjem govoru in sedaj me v zahvalo pobijajo Telovi potomci s krepelici.«

Zvezni svet se je iz zagate še dobro izvlekel, ko ni potrdil, niti zanikal fašistovske »proč od Bernske« akcije in samo svačano proglašil, da bo znal z vsemi sredstvi preprečiti vsak poizkus razkosanja teritorija.

Precej enako moramo oceniti tudi prijateljske izjave Imperatorja in spe na naslov latinske sestre Francije in njegove »napovedi, da stoji v bližnji bodočnosti podpis velikega dogovora med obema zemljama, za katerega uresničitev se trudi že par mesecev v potu svojega obraza sedanjí francoski poslanik v prestolici ob Tiberi. Po tej predčasni napovedi je moči sklepati, da so francosko-italijanska pogajanja dospela na mrtvo točko in da bo v prihodnjem Mussolinijevem ekspozitu stal približno stavek: »Mi smo šli do skrajnih meja in ponudili Marijani roko v spravo in skupno delo. V svoji naduti megalomaniji, ki ne upošteva, da hoče živeti 40 milijonski italijanski močeni narod življenje primerno njegovemu številu in tradiciji, je odbila Francija našo roko in nam ne ostane drugega, kakor pripravljati se na leto 1935.« O teh pogajanjih, ki se vrše zelo na tihem in pri katerih sta se že baje sešla Briand in Mussolini v svrhu osebnega dogovora, vemo samo to, da je Francija pripravljena dati Italijanom gotove koncesije po Tangerju še v Tunisu in pri korekturni tripolitanske meje, da pa se zaenkrat še odločno brani dati Italiji proste roke napram Jugoslaviji in se tako odpovedati drugi polovici klešč s katerimi drži danes v šahu Mussolinijev pretenzije na Nico, Savojo in Korsiko. (Konec prih.)

misteriozen in vse je govorilo za to, da je Vaclav Tušar postal žrtev one inkvizicije, ki je obenem javna fašistovska justica.

Čakali smo dolgo, da se javi italijanska varnostna oblast ter vsaj po svoje razloži tragični slučaj nesrečnega Slovenca iz Cerkna. Čakali smo na pojasnila justice in na rezultate njene preiskave, a čakali smo zaman. Vso zadevo so zagnili v skrivnostni molk in vsa znamenja kažejo, da jo hočejo popolnoma zakriti in ignorirati. S tem pa so dokazali, da so bile naše sumnje resnične — fašistovska sveta rimska država je razbojniško ubila svobodnega človeka, ki na tem svetu ni storil drugega hudega, kakor da je bil Slovenec, kot ga je rodila svobodna slovenska mati.

Kri po nedolžnem ubitega človeka pa vpije k nebu po maščevanju. Maščevalec mora osvetiti nasilno smrt, in ker je ubijal v osebi fašistov narod, nastopa ves naš narod kot obtožitelj pred vsem svetom z javno obtožbo: Fašisti so namenoma ubili človeka brez zakonite sodbe, kakor razbojnik so ga v Trstu spravili v avtomobil, odvedli ga in ga kakor tolovaj oplenili daleč v »kulturni Italiji in ga vrgli v Pad. Vzrok

vsemu temu je bil edini Tušarjev greh — da je bil Slovenec po rodu. To je naša obtožnica in to obtožnico predlagamo vsemu kulturnemu svetu in ga pozivamo, naj bo sodnik, ker oni, ki se postavljajo pri vsaki priliki z dvatisočletno kulturo, niso v naših očeh več ljudje, ki bi poznali le trohico pravice, niso ljudje, ki bi se mogli apelirati na človeške najprimitivnejše postavbe — morilci so in brezvestni tolovaji, ki spadajo pred svetovno sodišče, da jih obsodi po človeškem zakonu kot izvržke človeštva in kot sramoto vsega kulturnega sveta.

Jugoslovenski narod se obrača na ves svet in ga prosi, naj sodi vendarle enkrat pravično in svojo sodbo tudi izvrši. Kajti prepotentnost fašistov gre vedno dalje v svoji megalomaniji in v svojem razbojniškem instinktu. Če ubijejo danes človeka, ki je jugoslovenskega rodu, bodo jutri tudi Nemca, Francoza, Angleža itd., samo iz tega vzroka, ker ne nosi črne srajce. In vprašamo, zakaj hodi še tulec v Italijo na popotovanje, in če hodi, ali si je svest, da ne pade danes ali jutri pod fašistovskimi bodali?

Jugoslovenski svet se obrača na vso javnost s sramotnim vprašanjem: Ali ima na svetu še kje kaka država tako vlado, ki v času, ko razbojniško ubijajo za mejo naše ljudi, nima toliko zavednosti in moči, da bi poklicala morilce na odgovornost, še prijateljsko paktira z njimi in pobija lastne ljudi, ki protestirajo proti morilcem in jih je sram, da bi se bratili s priznanimi razbojniki? Ali se ne bo vsa javnost ogorčena obrnila od take vlade in ne bo hotela paktirati z njo v nobenem, še tako kočljivem vprašanju?

Kulturnemu svetu smo odstopili obsodbo na našo obtožnico in kulturni svet jo bo tudi izrekel... Možu dela in slovenske časti, mučeniku — trpinu bo pa ohranil ves jugoslovenski narod vedno spomin kakor vsem onim, ki so pred njim prelili svojo nedolžno kri, ker niso hoteli zatajiti najsvetejšega, kar hrani človek v srcu — materni jezik. Slava večna Tušarju!

Geniju Velike Jugoslavije.

14. t. m. je preteklo pet let, kar je padel Aleksander Stambolijski, veliki genij in neustrašni propagator Velike Jugoslavije. Ubila ga je zločinska roka, padel je kot žrtev onih ljudi, ki so vsedkar podpihovali in podpirali bratormno mržnjo med jugoslovenci in so bili samo orodje nesrečne in pogubne politike Koberžanov, ki jim edino pripada krivda, da se celokupni jugoslovenski narod še do danes ni zedinil v nacionalno celoto. Ferdinandov zli duh se je zagvoznil med narod in ga ščuval k medsebojnemu sovraštvu; negiral je skupnost nacije in zlohotno podiral to, kar je zidala zgodovina sama, kar je gradila nacija v svojem gospodarskem in kulturnem interesu.

Možje so živeli in še žive možje, ki se zavedajo usodnega vpliva Koberžanov. A med njimi še ni bilo večjega in močnejšega — moža, ki se je upal javno obsoditi protinardno Ferdinandovo delovanje z

besedami: »Če je še kaj pravice v naši domovini, carja Ferdinanda se mora obsediti na spomenik carja Osvoboditelja!« (Govor iz l. 1913.) Vse življenje mu je bilo posvečeno delu za popolno ujedinjenje in emancipacijo jugoslovenov: z močno roko in s trdnim duhom je hodil po svoji začrtani poti in kot nacionalist ni okleval, ker je bil sveto prepričan, da more njegovo nesrečno domovino rešiti edinole trdna in resnična bratska zveza vseh bratov od Jadranskega pa do Črnega morja.

Borec svete ideje je padel za uresničenje svete ideje. Žrtvoval je za njo svoje življenje: z Ferdinandom duh je pač ubil Stambolijskega, a apostol bratske sprave, genij Stambolijski je ostal živ, ovenčan z večno avreolo slave in mučenštva. Njegov duh je stopil na čelo armadi, ki se je posvetila oni ideji, ki edina more rešiti narod iz notranjih in zunanjih kriz, ideji ujedinjenja vseh jugoslovenov od rezijskih dolin

Dr. G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani

priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno ŽELOČNO TINKTURO.

pa do dol do šumečega Bospora. Ta armada osvobojenih in neosvobojenih stopa sigurno naprej in ne straši jo trnjeva pot, posuta z žrtvami in mučeniki, zalite s krvjo velikega voditelja. Dosegla bo cilj kljub zunanjim rabljam in kljub notranjim škarijotom!

Orjuna se prav v sedanjem težkem času zaveda velikosti mučenštva Stambolijskega in z njo se zaveda ves slovenski narod veličine moža, čigar deviza je bila: »Nisem ne Srb ne Bolgar — jaz sem samo Jugosloven!« Separatistična gonja se je razbesnela prav danes do skrajne smešnosti, ker je v njo zapletena z vsilo in z vsem razpoložljivim intrigantstvom fašistovska mačja natura, ki so ji podlegle verificirane karikature našega državnega predstavništva in protinardno voditeljstvo dela naroda onkraj Caribroda. A ta umetna gonja je dospela do svojega vrhunca; propadla bo danes ali jutri, ker nima resne in naravne podlage in je samo produkt: zunanega koristolovstva in zavidnega strahu pred dvajsetimi milijoni združenega naroda, ki bo znal obračunati s svojimi in tuji razdvajalci in umazanimi koristolovci.

Nesmrtni genij stopa z našo nacionalno armado, njegov duh podžiga, da ne klonimo niti za trenutke, dokler ne ovenčamo njegove mučeniške smrti z veličastnim vstajenjem njegovega duha, ki nam bo večni simbol jugoslovenske bratske ljubezni — simbol večnega vstajenja pravovernega naroda od Benečije do Turčije. Simbol resnega, odločnega dela, ki mu posvetimo vse svoje moči in poizkušajmo, da mu postanemo enaki, če ne po veličini, pa vsaj po mislih, ki jih je vsejal v srca svoje velike armade.

Slava njegovemu spominu!

L. Mikuš

Mestni trg šte. 15.

TVORNICA DEŽNIKOV.
Zaloga sprehajalnih palic.

Narod je govoril.

Še so krvave Terazije, polne splitske, zagrebske, ljubljanske, sarajevske, šibenške, dubrovnike in še vse ostale temnice, ki jih je pri nas skoro več, kakor sol in v globinah narodnih mas se krčijo v obupnem naporu sile, ki bodo, ko pride ura, premikale gore. Ves narod od Vardara, da celo preko začasnih meja na Golešnici planini pa do triglavskih sten je vstal v divnem odporu in povedal svetu in svojim voditeljem, ki so ga hoteli prodati za perišče leče, da še živi v njem duh Vukovih, Tankošičevih, Dimitrijevičevih, Principovih, Lunder-Adamičevih idej, ki pozna samo eno načelo:

»Raje mrtev, kakor biti živ suženj!«

V življenju narodov so čustva, ki jim najmodernejši psihologi ne vedo

Vaclav Tušar.

V reki Padu so našli pred več tedni moža, ki je pripadal premožnemu stanu, bil je inteligent z vseučiliško naobrazbo, priljubljen široko okrog, a je imel le to napako, da je pripadal naciji drugorodcev in je bil radi tega v očeh fašistov manjvreden. Ni čudo, da je mogel vsled tega izginiti, da se niti postavna ob-

last ni zmenila za njegovo usodo in se je šele njegovim prijateljem posrečilo, da so ga po dolgem iskanju slučajno našli daleč od doma v umazanem Padu. Njegovo truplo je bilo oskrnjeno in prvi hip se je zdelo, da so ga napadli razbojniki, ga oropali in vrgli v vodo. Toda takoj so se pokazali znaki, da je ves slučaj

nil za v bodoče. Študiral bom, ako bo dopuščalo moje slabo zdravje — in se bom držal sam zase!

Castellana, 5. jul. 1917.

Drugi dan ruske ofenzive: 8300 ujetnikov, 21 topov in 16 strojnih pušk. Danes naš narodni praznik Ciri Metoda — proslavila ga na večer malo samo petorica, ker Vranjican in Visin imata svoje muhe. Strašna človeka, prvi trmoglav in neodkrit, drugi precej domišljav. Morda se oba strezneta, ako ne, jih bodo drugi!

Castellana, 6. jul. 1917.

Ruska ofenziva najbrže ustavljena! Časopisi pišejo, da ni ustavljena, temveč da bo trajala več tednov s počasnim napredovanjem, ker je sovražnikova rezistenca močna.

Castellana, 7. jul. 1917.

Rusi odbijajo sovražnikove protinapade. V majhnih stvareh smo veliki, v velikih navadno zelo mali...

Castellana, 8. jul. 1917.

Kartica gospej Kunstelj: Draga gospa! Prejel sem do sedaj od Vas dve kartici z dne 13./V.

in 11./VI. Srčna hvala! Torej vidite, da morate pisati večkrat, ako hočete, da bom kaj prejel. Torej Vam je znano, da bi moral dobiti pošto iz Maribora — da, da — pa žalibog došli sta le dve kartici. Človek mora biti pripravljen na marsikako razočaranje. Dokler se jaz vrnem v Ljubljano, bo dovolj časa, da uredite stanovanje, in imejte pripravljen prostor tudi za mene. Povedati si bomo imeli marsikaj. Se še spominjate, o čem smo včasih govorili? Tudi sanje se včasih uresničujejo. Srčne Vam pozdrave Vam udani Janko.

Pismo gospodu dr. B. Vošnjaku v Pariz. — Velečeni gospod! Iz publikacij jugoslovenskega odbora sem izvedel, da ste tudi Vi med onimi srečnimi, ki se nahajajo izven Avstrije, in da je tudi Vam dana lepa in zvišena naloga, delati za ujedinjenje jugoslovenov. Meni je bila sreča mila, da sem prišel v ujetništvo po dolgih mesecih strašnega življenja v avstrijskem vojništvu. Mučno je bilo, nositi uniformo države, ki jo sovražiš, in nehoti se boriti na njeni strani. Ali zdaj je vse to minilo in čakam samo, da me

premestijo iz tega madžarsko-švabsko-židovskega gnezda v dezerterski ujetniški tabor. Upam, da se mi bo posrečilo priti od tam do svojega cilja in t. j. v slavno srbsko armado — ali pa mogoče v jugoslovenski bataljon v Toulon. Mogoče bi mogel v tem oziru kaj ukreniti jugoslovenski odbor, ker ne gre samo za mene, bilo bi nas mnogo. Kako rad bi bil sodeloval pri velikih francosko-angleških zmagah v maju, boril bi se bil na strani Italije, da po svojih močeh pripomorem, da tem preje pogine avstrijsko in nemško gospodstvo. In biti zdaj v ruski revolucionarni armadi na strani Čehov in Slovkov, ki so s krvjo potrdili svoje sovraštvo do svojega zatiralca. Zakaj, zakaj nas ne puste na svobodo, da tudi mi plačamo svoj krvni davek bodoči svoji svobodi? Svobodo, ki jo morajo dobiti v tej vojni vsi zatirani narodi, tako tudi mi Jugoslovenci, da 20. vek ne bo nosil na sebi sramote suženjstva. Ker velik in močan je klic po svobodi in edinstvu našega 18 milijonskega naroda, Prosim Vas, odgovorite mi na to pismo, pisal sem že enkrat na odbor, pa ni odgovora;

prosim, pošljite še ostale publikacije jugoslovenskega odbora; prejeli smo šte. 1—4. Je li Vam znano, kje se nahaja Slovenec Vlad. Fabjančič, ki je bil ranjen v srbski vojski? Morda Vam je mogoče poslati mi njegov naslov. Iskrene pozdrave.

Castellano, 9./VII. 17.

Ruska ofenziva ni ustavljena, kakor so se zelo veselili Švabi, temveč se nadaljuje in začena na vedno daljši fronti. Danes skoraj 1000 ujetnikov.

V mesecu juniju samo Angleži uničili 282 nemških zrakoplovov.

Castellano, 10./VII. 17.

Danes prejel paket — uniformo z nekaterimi drugimi malenkostmi. Na ruski fronti ni posebnega; protinapadi odbiti. Italijanski zrakoplovi bombardirali Idrijo!

Castellano, 12./VII. 17.

Ruska ofenziva se, nadaljuje, včeraj 7000 ujetnikov in 48 topov, danes nad tisoč ujetnikov in 3 topovi. Mesto Halicz osvojeno. Sovražnik na begu, kozaki so stopili v akcijo. Zakaj, zakaj nisem dezerti-

imena in ki bruhnejo povsem nepričakovano na dan s toliko močjo, zanosom in globino, da zajurijo vse pozicije in preko noči zrevolucionirajo življenje mas tako, da krenejo v velikih zgodovinskih urah v povsem novo smer. Deset let je preteklo, prej ko je nastopil v življenju naše nacije tak usodopolni moment, ko je bruhnil iz ostrja naših gor, najtemnejših globin Jadrana in širokih prostranstev žitornih ravnin do neba segajoči klic:

»Do sem in niti ped dalje!«

Deset let so oni tam preko sekundo za sekundo, uro za uro, dan za dnevom, mesec za mesecem, leto za letom, vse in vse bolj zarezavali s svojimi strupenimi bodali v živo telo naroda mučenika. Deset let je ležala mrka tema nad zemljo kumanovskih junakov in deset let so v strahu pred rjovenjem rimske volkulje klečevali pred Rimom voditelji naroda in se pajdašili z vlačugami ob Tiberi, ko so prodajali narod in napisali prijateljstvo z Rimom. Deset let so varali licemerci in prodane duše narod in mu govorili, da je vse le farsa in da v duši mislijo, čutijo, ljubijo in sovražijo z njim. Ko pa je prišla ura, da bi prestali izkušnjo, so padli streljani v prahu jugoslovenske zemlje je zaškrtelala kri jugoslovenskih nacionalistov, ki so preostali po krvavi vojni vihrji zato, da padajo danes pod streli služabnikov one zemlje, ki so jo sami ustvarili in pod onimi puškami, ki so jih nosili zato, da lahko danes ministrstvo oni, ki bi bili prav tako dobri krvavi črnožolti avditorji, kakor so danes z jugoslovensko trobojko opasani izvrševalci volje države jugoslovenskega naroda.

Prefita je bratska kri!

— po bratski roki. Ni to krivda onih, ki so to prelivanje neposredno povzročili, ko so streljali na brate zato, ker hoče to Benito Mussolini, ki se mu ni posrečilo z nakano in Bodrerovimi pismi nahujskati narod proti državi, nego teh, ki so dali komando streljati z jugoslovenskimi patroni, katerih nakup je omogočal Jugosloven s tem, da umira njegova deca gladi — na Jugoslovene! In da je baš prvi in najodgovornejši med njimi Slovenec in po poklicu mož, ki mu spada v roke kelih in križ, ne pa s krvjo porudeli žandarjski bajonet in na narod oddanih streljani še topa karabinka — je samo tem tragičnejše. Sodbe in obsodbe ne bomo pisali mi. Mož si jo je podpisal sam in narod bo nje izvršitelj! Klerikalna stranka pa si lahko s ponosom uvrsti med svoje s krvjo po njej na morišče poslanih jugoslovenskih veleizdajcev, žrtve Zaloške ceste, nove lavorike v krvavem maju Jubilejnega leta Jugoslavije! Saj ji bo gotovo ta venec še prav prišel, če ne drugje v Rimu!

Nema so usta mrtvih! Saj jim je bil krik protesta za vedno udušen z zrnim mrzlega svinca in lahko je danes črtili njih spomin z izgovarjanjem na komunizem in boljševizem, ki da jih je tiral na ulice, kjer so hoteli gluhim izkričati našo besedo! Ne morejo se braniti tega očitka, ki naj bo v naši srečni zemlji samo tako opravičilo za vsak čin od Glavnice do streljanja na množico, v njih imenu pa izrekamo mi preostali, da smo baš taki boljševiki in komunisti mi vsi — jugoslovenski nacionalisti! In z nami še marsikdo drugi!!

Konkurz Slavenske banke.

Stanje tega nesrečnega konkurza postaja od dneva do dneva bolj brezupno. Položaj je tak, da se danes nihče več ne spozna v kaos, da danes ne ve izhoda niti konkurzni upravitelj, niti upniški odbor. Razven tega je treba ugotoviti žalostno dejstvo, da med tema dvema faktorjema ne le ni soglasja, marveč si celo nasprotujeta v bistvenih vprašanih konkurzne uprave. To nasprotje je obstajalo že časa ranjkega dr. Horvata, to nasprotje obstoja tudi danes, ko je prevzel posle konkurznega upravitelja dr. Ivica Kovačević. Da pri tem načinu poslovanja konkurzne uprave upniki ne morejo pričakovati nič dobrega, o tem pač ni treba govoriti. Pa tudi upniški odbor sam ne predstavlja homogene celote, tudi v njem se pojavljajo posamezne struje, ker imajo posamezni člani upniškega odbora specijalne načrte in misli glede ureditve konkurza in postopajo ločeno.

Omenili smo že sestanek, ki se je vršil 21. maja t. l. v ministrstvu trgovine v Beogradu. Ker se Landerbanka sestanka ni udeležila in ker zastopnik TPD kakor tudi zastopnik ostalih članov upravnega sveta Slavenske banke nista mogla ali hotela podati nikakih izjav, je ostal ta sestanek brez vsakega uspeha. Upniški odbor je upal, da bo imel več uspeha drugi sestanek,

ral, ko sem bil v Galiciji, da se morem zdaj boriti na strani Rusov za svobodo svojega naroda!

Amerika pošlje v kratkem nad pol milijona vojske v Evropo, v kratkem bo konferenca aleatov v Parizu.

V Srbiji žalosten proces proti zarotnikom proti dinastiji in Pašiću. Trije višje častniki srbski ustreljeni. V Rusiji baje nezadovoljstvo radi tega. Neopravičeno nezadovoljstvo, ker izdajca ne zasluži drugega kot smrt. In jutri — gotovo zopet razveseljive vesti o lepih uspehih ruskih. Da se jim samo posreči prebiti fronto! In potem doli v Karpate in puščati kri tem prokletim Madžarom!

In Anica moja? Kaj delaš danes, duša. li nisi pozabila tistih lepih časov? Ah, ko bi Ti vedela, da se vrnem k Tebi le, če bo domovina prosta, bi me li razumela? Bi li imela dovolj moči, odtrgati se od vsega in priti k meni?

Castellano, 13./VII. 17.

V treh dneh 8., 9. in 10. t. m. 10.000 ujetnikov in 30 topov. Avstrijska vojska na begu — Rusi osvojili Kalusz. Rusi napadajo na 100 milj dolgi fronti. Lvov v nevarnosti!

(Dalje prihodnjič.)

Kospite

Vam ni treba imeti nikakih skrbi za perilo, ker

ŽENSKA HVALA

raztaplja nesnago tako, da drugo jutro trebate perilo samo malo kuhati v rastopini, za katero vzamete

Schichtovo Terpentinomilo

Danes stoji, da upravni svet ni ničesar obljubil, ni stavil in ne stavi nikake ponudbe, marveč se dela norca iz upnikov in konkurzne uprave. Podpredsednik upravnega sveta g. Avgust Praprotnik je tožen od konkurzne mase na plačilo večmesečne obveznosti, ki jo ima napram konkurzni masi iz menic, ravno tako mora konkurzna masa tožiti na plačilo zelo visoke terjatve neki zavod, čegar predsednik je isti gosp. Praprotnik!

Tretjič. V istem času ste tudi pisмено izjavili: »Našemu projektu, da morajo mali upniki dobiti izplačilo 100%, se je priključil tudi upravni odbor in zagrebško sodišče.«

Danes o izvršitvi tega že takrat

neresnega zagotovila ni in ne more biti govora.

Četrto. V času zbiranja pooblastil ste nadalje pisali kot zastopnik lokalnega ljubljanskega upniškega odbora: »Naš odbor za prijavo v konkurzu ne bo samo računal nobene honorarje, ampak bo tudi sam krič kolkovne stroške za pooblastila in za prijavo terjatve.«

Temu nasproti stoji dejstvo, da je lokalni upniški odbor zahteval in dobil iz konkurzne mase, torej iz imetja upnikov, za kritje svojih stroškov ca. 174.000 Din.

Izvolite javnosti pojasniti vse te neskladnosti med izjavami v času ko ste zbirali upniška pooblastila in v času, ko ste srečni posestnik pooblastil.

Kronika.

Oriuna Hotinja vas. Pozivamo vse četnike, da se obvezno zberejo v kroljih dne 28. t. m. ob 7. uri zjutraj, t. j. na Vidov dan pri bratu Klasincu. — Isto prosimo od bratske organizacije v Račju, Skoke in Sv. Miklavž. — Obvezno!!!

Komandant čete.

DRŽAVNA IN NARODNA SRA-MOTA.

15. t. m. je preteklo petindvajset let, odkar je zasedel srbski prestol kralj Peter Osvoboditelj, ki mu je še pod avstrijskim jarmom naš narod nadel ime »jugoslovenski kralj«. Bil je utelešen simbol našega ujedinjenja, pravi narodni kralj, ki ga bodeta v bodočih generacijah proslavljali pravilica in pripovedka. Saj on je bil, ki je zasnoval idejo razrušitve Avstrije in jo tudi izvedel; on je bil, ki je rešil čast Srbije, ki so jo zapravili avstrofilski Obrenovići, in pod njegovo vladno se je Srbija dokopala do svetovnega ugleda. Bil je žarišče splošne jugoslovenske nacionalne ideje in del naroda, ki je bil ukljenjen v verige avstrijskega suženjstva, ga je smatral za kralja Matjaža, ki je bil že davno objubljen narodu v njegovem rodstvu. Izvedel je velkanskono delo, ki ga bodo vedeli prav ceniti šele naši potomci, ker ga bodo gledali s pravimi očmi.

Nastop velikega kralja je prva minuta naše jugoslovenske države in ta minuta bi morala biti vsakemu državljanu sveta, svečano bi jo morali proslavljati vsako leto na dan 15. junija. Prešlo je četrto stoletje od onega dne, a naša vlada se ni niti domislila jubileja, še na pamet ji ni prišlo, da bi ga moral narod proslavljati tako, kot ga bodo naše pozne generacije. In te generacije bodo sodile naš čas pravično in ga cenile s tisto sramoto, ki jo zasluži v vseh ozirih. In bodo znale, da so petindvajset let po nastopu velikega kralja Osvoboditelja vladali Jugoslavijo ljudje, ki so bili najsiramašnejši slabici na hvalisanem duhu in so hlapčevali Mussolinijevim hlapcem in je narod pljuval pred njimi, ker niso poznali naroda, ampak samo svojo lastno nerodnost in siromašnost in politično umazanost. Blagor nam v naši sramoti!

Naj sledi še par ugotovitev, na katera prosimo odgovora s strani g. dr. Romana Ravnikarja.

Prvič. Spomladi 1. 1927. ste pisмено izjavili: »Prepričan sem, da dobimo delnice od TPD. Tudi upravni svet da svojih stotisoč komadov na razpolago.«

Do danes TPD še ni izročila svojih delnic Slavenske banke.

Drugič. V istem času ste pisali: »Z upravnim svetom teko pogajanja ugodno. Z njihove strani je stavljena na ponudbo, ki se nam zdi akceptabel: oni dajejo efektivno vsega 8 milijonov in jamčijo s celim svojim premoženjem.«

Pisali ste nadalje: »Gospodje od upravnega sveta so vendar enkrat resno shvatili stvar. Zaslisanje Praprotnika pred zagrebškim preiskovalnim sodnikom je v teku.«

ČESA SO ZMOŽNI.

»Pax« se imenuje tednik, ki izhaja v Ženevi in se smatra samega

sebe za nekako glasilo društva narodov. A da list nazadnje vendarle ni tako resen, kakor izgleda, naj navedemo samo apel, ki ga je naslovil na beograjsko vlado in ga z vso resnostjo priobčil v zadnji številki. List najostreje obsoja naše demonstracije in odpor proti netunskim konvencijam in se mu zdi čudno, da naša vlada ne nastopa še bolj brezobzirno, kakor je nastopala proti beograjski omladini. Proti opozicionalcem se mora poslužiti vseh sredstev, da jih zatre popolnoma, in mora delati po zgledu katoliške cerkve, ki je svoje dni izobčila vsakega, ki se je uprl volji. Država ima moči zadosti, da izvede svoje namere in vlada ima zadosti avtoritete, da lahko izobči vsakega, ki ni zadovoljen z njenim delom. Vse to pa ne velja samo za Beograd, ampak za vse države, ki naj se spoznavajo med sabo in recipročno dvzamejo vsem nemirnežem državljanske pravice. — Članek, ki je vzor konfuznosti, je gotovo inspiriral, če ne napisal, sam italijanski fašizem, ne bi ga niti omenjali, a značilno je, da ga je skoro v celoti objavil »Slovenec«, ki kar prehlvaliti ne more njegove vsebine in z vso resnostjo zahteva, naj se pri nas praktično izvede. Čudni ljudje, a še čudnejši nazori, a najbolj čudni ljudje, ki se morejo zavzemati za take gorostasne oslarije.

MUSSOLINIJEVO SPOROČILO.

V času, ko dr. Korošec z bajoneti udarja po ljudeh, ki nočejo verovati v iskrenost nettunskih konvencij, prinaša filadelfijski list »Saturday Evening Post« od 2. t. m. članek z Mussolinijevim podpisom, kjer se nahaja med drugim tudi tole: »Mi smo dobili vojno, toda izgubili smo razen Zadra vso Dalmacijo, ki pripada nam po tradiciji, zgodovini, načinu življenja in šegah ter po jeziku in po ognjenih in trdnih aspiracijah napram Italiji. Dalmacija, ki je leta in leta čuvala v srcu ostanke Venecije in Rima in čakala končnega osvobođenja, je bila odtrgana siloma od naše zajednice. Naš spor z Avstrijo je razčiščen že od Dantega, ki nam je začrtal naše svete meje, ki nam bodo ostale za večno, meje ob Brennerju, Julijskih in Ilirskih Alpah, z Reko in Dalmacijo.«

Vlada nam dnevno trobi, da so nettunske konvencije samo skromna in formalna žrtev, ki nam za

vedno prinese mir z Italijo. A Mussolini nam sam oficijelno poroča, da so te konvencije samo etapa h končnemu njegovemu cilju, da potegne italijansko mejo čez ilirske Alpe z vključeno Dalmacijo. In prav ima! Z ljudmi, ki prihajajo na dogovore, pa niti pojma nimajo, o čem se dogovarjajo: z revšeti, ki nimajo niti korajže, da prevzamejo odgovornost za delo, ki so ga izvršili; s slabici, ki ne znajo drugega kakor popuščati, s takimi revšeti se pač ne more drugače postopati kakor s reziranjem in zaničevanjem: Hočemo vas poteptati in poteptali vas bomo!

Zalostno in strašno je, da govore tako junaki izpod Kobarida narodu izpod Kumanova, Bregalnice in Kajmakalana! A je tako. Tam je Kobarid spravljal na površino ljudi, ki imajo vsaj nekaj smelosti in volje; a pri nas so stopili na gomile mrtvih junakov Vukičevići, Ninčiči, Marinkovići in Korošci!...

POZDRAV TIROLSKIH NEMCEV.

Nemška narodna zajednica, ki obsega vse narodne tirolske zveze, je poslala predsedniku oblastnega odbora Oriune v Splitu in studentom v Zagrebu, Ljubljani in Beogradu sledeči proglas v obliki pisma:

»Spoštovani gospodje!

Z veliko simpatijo spremljamo borbo jugoslovenskih nacionalistov in se z Vami čutimo edine v borbi proti zatiranju Vaše manjšine od strani Italijanov. Ta borba nas vodi po skupni poti in smo trdno prepričani, da ostanemo na tej poti vsi: tudi nadalje.

Čeprav smo danes na Tirolskem brez moči in orožja, vendar nikoli ne odstopimo od prizadevanja, da pomoremo svojim zatiranim bratom in jih rešimo iz italijanske objestnosti.

Mnogobrojni hrabri nastopi jugoslovenske omladine istočasno z nastopi tirolske omladine so zbudili velik odmev po vsem svetu. V prilogi Vam pošljamo nekaj tukajšnjih listov, ki so se posebno bavili z jugoslovenskimi manifestacijami.

Naj ostanete započete zveze tudi nadalje čvrste in naj se še okrepijo med nami: v skupni borbi za pravice in svobodo naših zaslužjenih rojakov!

Nemška narodna tirolska zajednica.

Scuola di coraggio. Dasi je vlada demantirala poročila naših listov, da je bil pri zadrski demonstraciji napaden tajnik našega konzulata, vendar se je po avtentičnih poročilih napad vendarle izvršil. Tajnik je šel mirno po ulici, ko ga je nenadoma napadla truma fašistov in mu hotela strgati znak Jadranske Straže. A tajniku se je posrečilo, da je to preprečil, in je energično zavrnih napad. — Ta incident se je komentiral različno, a najverjetnejše je, da so vsi taki fašistovski napadi samo vaje v korajži, kakor vsa Mussolinijeva fašistovska organizacija ni nič drugega kakor šola za korajžo. Kako se bo pa ta šola obnesla v praktičnem slučaju, danes še ne moremo prerokovati. A toliko pa vendar vemo, da je med teorijo in prakso velikanski razloček kljub novodobnim fašistovskim naukom.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. - Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

Tužni glasi.

Iz Kopršćine. Razmere v tem vilajetu so postale naravnost neznosne. Poročali smo že o postopanju De Petrisa in Almarigogne ob priliki misijonov v Šmarju. Danes dodamo samo še to, da je tedaj spričo brutalnega nastopa fašistov ljudstvo pokleknilo na tla in klicalo na pomoč vse svetnike in Mater Božjo.

Pred dnevi se je vršila procesija Sv. Rešnjega Telesa v Marezigah. Tudi ob tej priliki so prihiteli fašisti iz Kopra in aretirali neko dekle v Kostaboni, češ, ker ni imela pri sebi identitetne izkaznice. S posebnim zmagoslavjem je znal dva dni nato poročati »Popolo di Trieste«, da je to neka Marija Berdonova iz Cezarjev pri Kopru in — glej groza — da je članica Marijine družbe, ki da pod krinko Marijinega češčenja širi slovanstvo. V nekem zvezku, ki so ga našli pri njej, da je bil s posebno častjo omenjen Don Arture Luxa iz Lazareta.

Danes se bo na slovesen način odkrila v Marezigah spominska plošča fašistovskim pobalnikom, ki so oboroženi s puškami in pod varstvom karabinerjev prišli v Marezige za časa državnozborskih volitev in tam na najbolj nesramen način izživali prebivalstvo ter naleteli na zaslužen kaznen. Pri tej slovesnosti je obljubljena udeležba samega istrskega prefekta Leonija in seveda tudi pokrajinskega tajnika Mracha, ali kakor se sedaj piše Maracchi. Udeležba je obvezna v črni srajci.

»Piccolo« in »Popolo di Trieste« poročata danes, da je po ljubeznivem privoljenju gospe Elvire Abrosimjeve bil prinešen v sedež fašista drog, na katerem je plapolala ital-

janska zastava, ko je gorel Narodni dom v Trstu. Tedaj da je poročnik Giacomo Villa iz Catamije šel skozi piromene do zgorenih nadstropij in tako rešil drog in ogorele ostanke zastave, ki jih je odnesel s seboj v spomin...

Državi je zagaraniran obstoj le tedaj, ako je v resnici vzljubljena po prebivalstvu, ki je pripravljeno žrtvovati za njeno svobodo in neodvisnost blagostanje in življenje.

RADIO

BERLIN

Radioblažek, Beograd, Jakšičeva 11. - Telefon 41-85.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 2.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15. letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffensrad (Orežno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Daje se tudi na obroke! Cenike franco in zastonj.

Nedosegljiva trpežnost. Najpreciznejša izdelava.

Nabavite si kolo svetovnega slovesa

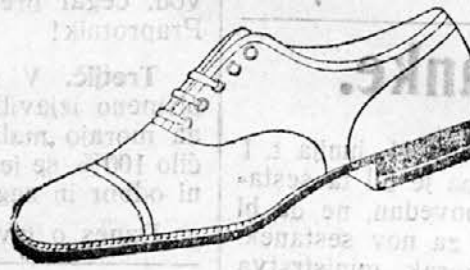
Peugeot Od 1000 Din naprej.

Zahtevajte cenik gratis in franko in oglejte si zaloge pri samoprodaji in glavni zalogi za celo kraljevino:

ERIK BREUIL

CELJE, Kralja Petra c. 45. LJUBLJANA, Dunajska c. 37.

UDOBNOST VSEM

Vrsta: 1187-10902. Moški čevlji iz najboljšega angl. platna, sivi ali beli. Din 129

Vrsta: 4155-10225. Ženski čevlji iz najboljšega lanena. platna, sivi, beli in drap

Din 85

Vrsta: 6145-10635. Ženski čevlji iz lanenega platna z nižjo peto, sivi, beli ali beš

Din 85

Vrsta: 3135-60702. Ženski čevlji z nizko peto za starejše dame, črni ali sivi

Din 85

Te čevlje dobite

razen v naših podružnicah tudi pri sledečih tvrdkah:

Julius Haus, Odžaci
Milivoj Radin, Vel. Kikinda
Bogdan Mišković Banjaluka
Smail Rapić, Prijedor
Mihailo Vireta, Bitolj
S. Mišković, Zaječar
N. Spasić, Knjaževac
A. Richtmann, Sisak
Mate Zupan, Crikvenica
Ante Kolačević, Gospić
Čurko i Novak, Vinkovci
Jeftić i Todorović, Valjevo
Milovan Ristić, sin, Čuprije
Samuel Klimpel, Brčko
Braća Rajković, Kruševac
Borisav Antonić, Šabac
Braća Gjurić, Cetinje
Jovica Subić, Srbobran
Aloiz Drogenik, Celje
Vilim Kohn, Našice
Zlatko Steiner, Petrinja
A. M. Altarac, Jajce
Stipan Delić, Makarska
A. Arbanas, Virovitica
Mavro Haas, S. Požega
R. Jezdović, Užice
Josip Miller, Nova Gradiška
Lazar Balabanović, Štip
Čira Kajkashlijević, Strumica
Andrija Madokić, Stari Bar

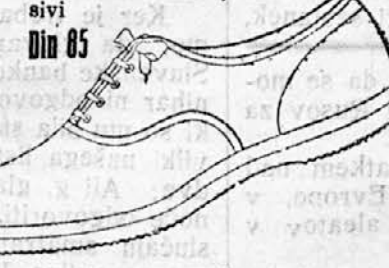
Vrsta: 4155-12202. Čevlji iz lanenega platna brez okrasa v sivi barvi

Din 85

Vrsta: 5155-10435. Eleganti čevlji iz lanena. platna v sivi, beli, drap in beš barvi

Din 85

Vrsta: 6145-60702. Praktični čevlji iz lan. platna z nižjo peto brez okrasa, črni in sivi

Din 85

Vrsta: 4138-10076. Teniš čevlji z vulkaniziranimi podplati iz sive gume za gospode

Din 99-
Din 89-

Vrsta 4138-20079. Čevlji za vsakogar, udobni za šport, izlete in dnevno uporabo. Vse velik, beli, sivi in črni. Moški, ženski. Din 69-
otroški . . . Din 49-

Vrsta: 9143-10708. Eleganti platneni čevlji za dečke in deklice

številka 26-30 Din 59-
številka 30-35 Din 69-
številka 36-39 Din 79-

Plata

50.000 Din nagrad

prinaša svojim naročnikom zadnji »RAZGLED«. Glavni pogoj je, da postanete naročnik. Zahtevajte brezplačno številko na ogled. Naročnina Din 80—letno, Din 40—polletno in Din 20—četrletno

Uprava Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II.

Naročnino lahko plačate pri vsakem poštnem uradu na čekovni račun št. 14.589.

TOVARNA POHIŠTVA

I. I. NAGLAS

Turjaški trg šte. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah

SPOMLADI
naj izgledajo tudi Vaše obleke sveže in kakor nove, zato pustite iste kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni
JOS. REICH, LJUBLJANA
POLJANSKI NASIP 4-6.
Sprejemališče: ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 3
Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna. Cene zmerne.